

הציבור הפלסטיני כגורם איסטרטגי

הארץ

מאי 2011

נאום ה'לא' הדמגוגי של נתניהו בושינגטון הפיק מהקונגרס תגובה מופקרת. הנבחרים האמריקנים שפירכסו את סרבנותו אחראיים כמעט כמוהו לדם שיישפך כאן בשנה הקרובה, אך הם לא יידרשו לתת דין וחשבון על תרומתם ההרסנית. ההפרדה הבלתי נסבלת הזו בין responsibility לבין accountability הופכת את נאום נתניהו בקונגרס לאנטי-תזה של מהות הדמוקרטיה.

היאוש הפלסטיני ממו"מ עם ישראל ומארה"ב, בצירוף ההשראה מן המחאה העממית בתוניס, בקהיר ובמג'דל שמס, עשויים להביא מפנה היסטורי בסכסוך הישראלי-פלסטיני. הציבור הפלסטיני, שבמשך 50 שנה נוטרל מהשפעה על התהליכים אשר עיצבו את גורלו, עומד לחזור כשחקן איסטרטגי.

הפלסטינים שיחקו תפקיד איסטרטגי במרד הערבי נגד הבריטים (9-1936), במלחמת 1948 וגם בעשור שאחריה, כשחששות מאלפי פליטים הצועדים לשוב לבתיהם עיצבו את תפיסת הביטחון הישראלית הידועה כ'פעולות התגמול'. אבל מאז, בצל הדיכוי השיטתי של הפלסטינים בידי ממשלות לבנון, סוריה, ירדן, מצרים וישראל, נמחק כוחם האיסטרטגי של הפלסטינים. האינתיפאדות היו אמנם התקוממויות עממיות, אך הן שיחקו לידי ישראל ושחקו את כוחו האיסטרטגי של הציבור הפלסטיני. צה"ל מיגן את חייליו ורכביו, עדכן את הטקטיקה, הקים את מכשול הפרדה והצליח להכיל את הזעם. הפרי הפוליטי שהיה מוגבל נקטף בידי העסקנים של אש"ף חוץ, ששובם לשטחים חנקה את הישגי המאבק האזרחי.

בצד הישראלי הצליחה החשיבה האוריינטאליסטית המקובעת של מערכת הביטחון בישראל להשכיח בשיטתיות את הפוטנציאל האיסטרטגי של הציבור הפלסטיני. קברניטי ישראל שבויים עדיין בתפיסה פאטרנליסטית של הערבים כ'ציבור מסורתי' - 'המון פאסיבי' שייצא לפעולה רק כתגובה להסתה'. תפיסה זו משרתת כמובן את האשלייה שישראל היא ההופכי: חברה בוגרת, מודרניסטית ופעלתנית, שבה פרטים אוטונומיים יוצאים לפעולה משותפת באמצעות התגלות תודעתית אותנטית המתרחשת בו זמנית בנפשות כולם ומעניקה להם חוסן ונחישות.

נכונותם של צעירי תחריר והפליטים בסוריה להיענות אישית לקריאה המגיעה לצג הטלפון או המחשב ולצאת להפגנות אזרחיות שעלולות להתיים במותם הפתיעה את האוריינטאליזם הישראלי. בטוניס, קהיר ומג'דל שמס הצליחו המפגינים להגדיר מטרה ריאלית ודרך פעולה מוצלחת – השתלטות רגלית של מפגינים נחושים אך בלתי חמושים על אתר שנושא מטען סמלי בולט. הנכונות למות היתה טבולה בהבנה המפוכחת שלכוחות שיתייצבו מולם יש אינטרס פוליטי עליון להימנע מלהרגם.

סקר עדכני מלמד ש 75% מהפלסטינים מאמינים שאינתיפאדה שלישית בפתח, מה שאומר שהיא בפתח. אירוע הפתיחה יתמקד אולי במאחז, בהתנחלות, בהר הבית, בישוב בשטח ישראל או בכולם ביחד. לפלסטינים, שעשרות שנים נשכו שפתיים מול גירוש, חיי פליטות, דחיה והשפלה, יש אורך נשימה. בתסריט מחאה אזרחית כזה, 123 ההתנחלויות ומזרח ירושלים הן מטרות עומדות, ונטל בטחוני אדיר לישראל. אם חלק ממה שמתכננים הפלסטינים – מצעד המוני להר הבית למשל - יצליח או יידרדר למרחץ דמים, עלולים להתפתח לחצי עתק על ממשלות במדינות ערב לתקוף צבאית את ישראל, כולל טילים לעורף, ולהתיר הסתערות של פלסטינים על גדרות הגבול. מערכה כזו עוד לא

היתה כאן, אפילו לא ב 48. אם היא תצא לדרך, סיכוייהם של מבוגרים אחראיים בשני הצדדים לגייס מספיק איפוק, קור רוח ומזל כדי למנוע כאוס מצומצמים. האחריות תרבוץ גם על חבורת היו-יו שהתיצבו והתישבו מול נתניהו בקונגרס. את המחיר, כרגחל, ישלמו כאן הילידים.